

ПОТЕНЦІАЛ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ОФІЦІЙНОЇ ПРОПАГАНДИ ПРИ ВТІЛЕННІ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ ТРЕТЬОГО РЕЙХУ

У нацистській Німеччині склалася особлива система гендерних відносин, значний вплив на яку здійснила расово-біологічна теорія. Виходячи з цих потреб, ідеологами націонал-соціалізму були сформовані ідеальні світоглядні та фізіологічні моделі арійських чоловіка і жінки. Детально були розподілені гендерні ролі. І для того, щоб ці моделі були повністю засвоєні, в країні була побудована ціла система пропаганди, підпорядкована Міністерству народної освіти і пропаганди на чолі з Й. Геббельсом. За цією системою всі засоби масової інформації піддавалися державному нагляду, а газети, радіо і фільми повинні були дотримуватися у своїй роботі нацистських побажань.

Задля впровадження своїх ідеалів щодо гендеру в суспільстві, нацисти використали цілий ряд різних методів. Першочерговим методом стало запровадження законів і політики, спрямованих на досягнення нацистських расових амбіцій. У період з вересня по жовтень 1935 р. режим запровадив декілька законів, які ліквідували свободи, пов'язані зі шлюбом. Відповідно до «Закону про захист шлюбу», пари, які побажали одружитися, повинні були надати документи, які підтверджують їхню спадкову придатність, щоб підтвердити, що в результаті народяться расово чисті діти [1, 101-102]. Крім того, з часом наближення до війни, а особливо під час неї, були запроваджені правила військового шлюбу [2].

Подібні закони і політика також були запроваджені з метою вилучити жінок з робочого місця, а натомість звільнити ці місця для чоловіків. Ці дії підпадали під ідею чоловіка як утримувача сім'ї. Відповідно до нацистської ідеології, політика проти «подвійних працівників», вперше запроваджена за часів Веймарської республіки, продовжувала існувати [3, 20]. Незважаючи на те, що жінкам не було повністю заборонено працювати в промисловому секторі, їх заохочували працювати в галузях, більш придатних до їхньої «природи», або брати участь у завданнях, які не відволікали б їх від сімейних обов'язків [3, 20-21].

Нацисти активно використовували пропаганду, намагаючись прищепити свої ідеали німецькому населенню. Міністерство народної освіти та пропаганди контролювало літературу, музику, радіо, фільми, театр, образотворче мистецтво та журналістику. Як і інші тоталітарні режими, нацисти розуміли потенціал пропаганди, яка мала значний вплив на приватне життя громадян. Тому у своїй пропагандистській кампанії нацисти ідеалізували ідеологію щодо гендеру. Для того, щоб спонукати жінок прийняти материнство і сімейне життя, пропагандистські матеріали, такі як плакати, часто зображали жінок як матерів, що отримували задоволення від виховання сім'ї. Жінок часто зображали під час грудного вигодовування немовлят або в оточенні сім'ї в традиційній сільській місцевості, яка мала представляти нацистську фантазію ідеального сімейного життя. Ця пропаганда також включала радіопрограми, спрямовані на виховання материнства та сім'ї. Чоловіки зображалися як солдати, які в будь-який момент готові піти на війну за Батьківщину. Це підкреслювало цінності героїзму та самопожертви, які нацисти пов'язували з маскуліністю. Щоб підкреслити важливість сім'ї та расової чистоти, до картини родини також були включені чоловіки з яскраво вираженими арійськими рисами. Всі ці елементи в поєднанні робили сім'ю здоровою та щасливою [3, 66]. Однак не слід вважати, що сімейне щастя було самоціллю існування німців, це було радше засобом досягнення національної мети у побудові «національного співтовариства».

Нацисти також публікували різні види пропагандистської літератури з метою подальшого захоплення німецького населення. Широко розповсюджувалися спеціалізовані жіночі та чоловічі журнали, які інформували читача про радість материнства та батьківства, давали поради про шлюб, поради щодо ведення домашнього господарства тощо [4, 96]. Також нацисти розповсюджували брошури, створювали туристичні експонати, здійснювали радіопередачі та публічні виступи для подальшої пропаганди своєї ідеології.

Нацисти хотіли, щоб німецький народ повірив в них і охоче підтримував їх. Тому нацисти також поширювали свою пропаганду через освітні програми. Нацисти сподівалися, що нове покоління молоді, виховане у відповідних ідеалах, надасть державі відданих солдат, які будуть завойовувати нові землі, та відданих матерів, які із задоволенням будуть піднімати багатодітні родини німців.

Таким чином, пропаганда відповідних гендерних моделей, проникла в усі сфери буття німецького народу. Задля її кращого засвоєння, пропагандисти не хехтували ніяким засобами поширення та засвоєння цієї пропаганди.

Список використаних джерел:

1. Czarnowski, G. (1996). "The Value of Marriage for the Volksgemeinschaft": Policies Towards Women and Marriage Under National Socialism," in Fascist Italy and Nazi Germany: Comparisons and Contrasts, ed. Richard Bessel. New York: Cambridge University Press. 230.
2. Ермаков А. М. Реформирование института брака в нацистской Германии в годы Второй мировой войны. Ярославский педагогический вестник – 2012 – № 1 – Том I (Гуманитарные науки). С. 67-72.
3. Pine, L. (1997). Nazi family Policy, 1933-1945. New York: Berg. 326.
4. Guenther, I. (2004). Nazi Chic?: Fashioning Women in the Third Reich. New York: Berg. 510.

Науковий керівник: д. і. н., професор Драч О. О.

Корнієнко С. С.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ІСТОРИЧНА ДУМКА ГАЯ СВЕТОНІЯ ТРАНКВІЛЛА

Правління династії Антонінів, безумовно, було періодом процвітання Римської держави. Окрім економічної стабільності та аліmentaційної соціальної політики, спрямованої на покращення життя найбідніших прошарків населення Імперії, епоха п'яти добрих імператорів характеризується ще й розвитком культури та науки, зокрема історичної.

Початок II ст. н.е. позначився створенням нових трактатів, що являють собою чи не найбільшу та найважливішу частину тих важливих історичних джерел, які ми використовуємо для дослідження не лише римської історії, але й історії Античності взагалі.

Видатним істориком цього часу був Гай Светоній Транквілл (бл. 70 – 120-ті рр. н.е.), який уславився своїми біографічними працями. Відомостей про життя Светонія небагато, проте ми точно знаємо, що він був наближений до імператорського двору. Відомо, що він займав посаду секретаря у імператорській канцелярії та мав доступ до державних архівів, з яких брав відомості для своїх життєписів. Светоній товаришував з Тацитом, Плінієм Молодшим, не менш відомими істориками та науковцями тогочасного Риму; його покровителем був Септицій Клар – префект преторія за часів Адріана. Ще до зайняття посади при імператорському дворі, Гай Транквілл займався адвокатською діяльністю, а також входив до оточення деяких римських намісників під час їхнього перебування у провінціях [5].

До нас дійшли лише дві історичні праці Светонія – його знаменита книга «Життя 12 Цезарів» та маловідомий трактат «Про відомих людей»; візантійський словник Суда X ст. містить список багатьох інших творів Светонія, які, на жаль, не збереглися [2]. Обидві книги, по суті, є збірниками біографій відомих історичних постатей, проте у першій праці зібранні життєписи Юлія Цезаря та 11 римських принцепсів (від Октавіана Августа до Доміціана), в другій – життєписи діячів культури (граматиків, риторів, поетів, ораторів та істориків); варто зазначити, що книга «Про відомих людей» збереглася не повністю, і ми маємо лише біографії Теренція, Вергілія, Горація, Персія, Лукана, Пассієна Кріспа та Плінія Старшого.

Особливу увагу заслуговує «Життя 12 Цезарів», яка є важливим історичним джерелом для дослідження постатей правителів Римської держави того часу. Так, Светоній за чітко встановленим планом описує життя того чи іншого римського правителя, викладаючи свою оповідь не у хронологічному порядку; автор писав біографії, а не історію. Кожен життєпис